

6. Матвеева С. А. Сайт як жанр Інтернет-комунікацій (на матеріалі персональних сайтів учених): Дис. ...канд. філол. наук: 10.02.15. Луганськ, 2006. 212 с.

7. Сосуля В. В. Систематизація методичних і дидактичних матеріалів з української літератури засобами сучасного програмного забезпечення. URL: http://ito.vspu.net/konference15/15_11/Sosylya.pdf (дата звернення: 08.11.2021).

8. Ткачук Г. В. Методика використання освітніх веб-ресурсів у процесі підготовки майбутніх учителів інформатики : монографія. Умань : Видавець «Сочинський», 2011. 177 с.

9. Barger J. Weblog resources FAQ. URL: <http://www.robotwisdom.com/weblogs>. (дата звернення: 08.11.2021).

Безпалько Віта – здобувач ступеня вищої освіти бакалавра факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Наукові інтереси: використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності вчителя-словесника.

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, асистент Петрович О. Б.

Мар'яна Близнюк

ШЛЯХИ АКТИВІЗАЦІЇ ЧИТАЦЬКИХ ІНТЕРЕСІВ ШКОЛЯРІВ У СЕРЕДНІЙ ЛАНЦІ ЗЗСО

Читацький інтерес – форма вияву пізнавальної потреби, що спрямовує особистість на усвідомлення цілей читання, а це, у свою чергу, спонукає до свідомої діяльності з книжковою продукцією. З огляду на сказане, читацький інтерес – важливий чинник формування духовно багатого мовної особистості.

Науковці схильні до думки, що у становленні читацької самостійності ключовим є мотиваційний компонент, а головним її мотивом – пізнавальний інтерес.

Питання інтересу учнів до читання представлені в багатьох працях як українських, так і зарубіжних дослідників: Т. Бугайко, Н. Волошина, О. Ісаєва, О. Киричук, А. Копчук, О. Куцевол, Н. Савченко, О. Савченко, Н. Скрипченко та ін.

Мета статті полягає у визначенні способів залучення учнів до читання на уроках української літератури та запобіганню проблемам занепаду читацької культури.

«Читання – це складний процес, який вимагає уваги, напруження, фізичних та розумових сил. Дослідники стверджують, що при читанні протягом 1 години в день учень за період шкільного життя прочитає від 150 до 170 книжок обсягом 300 сторінок. На кожний рік припадає від 13 до 14 книг. Ці дані мають не тільки пізнавальне, а й практичне значення; вони допомагають визначити обсяг позакласного читання і програмної літератури для учнів кожного класу» [1].

При сучасному інтенсивному розвитку комп'ютерів та інформаційних технологій особливо важливим для дітей є використання електронних засобів навчального призначення, що дозволяє підвищити ефективність уроків української літератури (а саме інтересу до читання). Дидактичні можливості електронних засобів навчального призначення можна стисло визначити так: урізноманітнення типів навчальних завдань; створення навчальних середовищ, які забезпечують «занурення» учня в уявний світ, у певні соціальні й виробничі ситуації; забезпечення негайного зворотного зв'язку, широкі можливості діалогізації освітнього процесу; широка індивідуалізація процесу навчання, використання основних і допоміжних навчальних впливів, розширення поля самостійності; широке застосування ігрових прийомів; активізація пізнавальної роботи учнів; посилення мотивації навчання.

Сучасні діти – це нове покоління, яке не розуміє мови старих ідеалів високої моралі. Їх життя треба наповнити живим і дієвим сенсом, багатством емоцій. Мультимедійна підтримка уроку дає змогу вивести його на якісно новий рівень, підвищити статус учителя як сучасного фахівця.

«Спілкування з книгою допомагає учневі оволодіти певними знаннями, засвоїти досвід попередніх поколінь, залучає до культурних надбань та цінностей українського народу, його звичаїв, традицій. І разом із тим не можна не відмітити перевантаження шкільної програми, що досить часто позначається на низькому рівні засвоєння прочитаного» [4].

Презентації – це зручний і ефектний спосіб представлення інформації за допомогою комп'ютерних програм. Він поєднує в собі динаміку, звук і зображення, тобто ті фактори, які найбільш довго утримують увагу дитини. Одночасний вплив на два найважливіших органи сприйняття (слух і зір) дозволяють досягти набагато більшого ефекту. Таким чином, полегшення процесу сприйняття і запам'ятовування інформації за допомогою яскравих образів – це основа будь-якої сучасної презентації.

Буктрейлер – це короткий проморолик (тривалістю не більше 3 хв.) за мотивами книги, відео, кліп за книгою, який містить в собі особливо яскраві, пізнавані миті книги та візуалізує її зміст. Головне його завдання – яскраво та образно розповісти про книгу, зацікавити, заінтригувати читача, спонукати до читання, фантазії та творчості.

Блог також дає можливість заохотити дітей до читацької діяльності. Блог – це вебсайт, головний зміст якого – записи, зображення чи мультимедіа, що регулярно додаються. Для блогів характерні короткі записи тимчасової значущості. Ці сайти є невід'ємним засобом у роботі сучасного вчителя. Читацький блог надає змогу кожному анонімно або відкрито учневі, ділитися своїми враженнями, почуттями від прочитаної книги. Така платформа пропонує повну свободу у виборі творів, висловленні оцінок щодо прочитаного та створенні своїх мінірецензій, тим самим пропагуючи читання.

Буккросинг полягає в тому, що людина, прочитавши книгу, залишає її у громадському місці, для того, щоб хтось інший міг цю книгу знайти та прочитати; відповідно, так чинить і наступний читач. Кожен може зробити свій внесок у процес буккросингу – принести прочитану книгу до бібліотеки, щоб звідти вона почала захоплювати мандрівку, знаходячи нових читачів. Книги, представлені на спеціальних стелажах, можна брати без запису і залишати у себе для читання або передавати друзям (однокласникам).

Відомий методист Ж. Клименко зазначає: «Той, хто читає щось, вже набагато вищий від того, хто нічого не читає» [3, с. 83].

Завжди поживляють навчальний процес і активізують клас ігрові моменти на уроках української літератури. У структурі уроку ігрова діяльність має форму дидактичної гри, ігрової ситуації, ігрового прийому, ігрової вправи. Використання дидактичних ігор робить процес навчання цікавим, створює у дітей бадьорий, творчий настрій, полегшує засвоєння навчального матеріалу. Літературні ігри можна проводити у будь-якому класі, вони досить різноманітні за змістом і формою, їх використання можна практикувати під час обговорення прочитаних текстів, проведення літературних вечорів чи свят, походів або екскурсій. Ігри сприяють створенню бадьорого настрою в школярів, збагаченню їх знань, розвитку творчої уяви, образної пам'яті та мислення. Можна використовувати ігри, в основі яких лежить упізнавання героїв за окремими малюнками чи уривками, постановка і розгадування «хитрих» питань до прочитаних книг, відгадування імен літературних героїв, прізвищ письменників, складання літературних ігор за принципом «знайди елемент, якого не вистачає». У процесі використання таких ігор розвиваються інтелектуальні, моральні, вольові риси особистості, проявляється і удосконалюється кругозір, активізуються здібності, формуються уміння на навик. Найбільш поширеними є вікторини, літературні мандрівки, конкурси, літературні аукціони, парад літературних героїв, літературні загадки і т. д.

Літературні ігри можливі в роботі з читачами різного віку. Гра, зазвичай, завершує певний етап роботи з читачами, коли вони вже прочитали багато книг,

що пропагувався за допомогою масових та індивідуальних форм. Особливо захопливі форми роботи – «подорожі» сторінками книг.

Науковець О. Ісаєва зазначає: «Враховуючи інтерес сучасних школярів до різноманітних мас-медіа, вчитель може сьогодні на уроках літератури запропонувати низку методичних прийомів та видів навчальної діяльності, спрямованих на створення власних медіатекстів» [2].

Найбільш популярними формами із залучення дітей до книги є: конкурси кращих читців; тематичні виставки книг та огляд літератури; групові та індивідуальні бесіди за прочитаними текстами; конкурси ілюстрацій до прочитаних книг; створення «відеофільму» до прочитаних книг; презентації книг; ляльковий театр; літературні ігри (конкурси, вікторини, мандрівки сторінками книг, літературні аукціони, парад літературних героїв, літературні загадки); літературні вечори; зустрічі з письменниками тощо.

Отже, читацький інтерес – надзвичайно важливий стимул до навчання, а під його впливом розвивається пізнавальна читацька самостійність. Вивчення читацьких інтересів повинно сприяти тому, щоб прищепити школярам літературний смак, уміння глибоко сприймати прочитане, зробити книжку духовною потребою юної особистості.

Використання ІКТ на уроках української літератури значно підвищує не лише ефективність навчання, а й допомагає створити атмосферу для більш продуктивної роботи на уроці, зацікавити учнів матеріалом, що вивчається, спонукає до читання художніх творів. Упровадження інноваційних засобів на уроках одночасно впливає на всі органи чуття школярів, викликає позитивні емоції та інтерес, дає змогу без надмірних вольових зусиль сприймати навчальний матеріал та спонукає до самостійної творчої діяльності.

Також поживляють навчальний процес і активізують клас ігрові моменти на уроках української літератури. Використання дидактичних ігор робить процес навчання цікавим, полегшує засвоєння навчального матеріалу, сприяє створенню бадьорого настрою в школярів, збагаченню їх знань, розвитку творчої уяви, образної пам'яті та мислення. Творчий педагог зможе

стимулювати у дітей бажання вчитися, співпрацювати, бо, як зазначав Цицерон, «запаляться очі того, хто слухає, від очей того, хто говорить». Пам'ятаймо, що творчість вчителя породжує творчість учня.

Література

1. Горбан К. Формування читацьких інтересів семикласників активними методами навчання. URL: <https://cutt.ly/dJjYZa1> (Дата звернення : 29.05.2022).
2. Ісаєва О. Засоби активізації читацької діяльності «дітей мережевого розуму». URL: <https://cutt.ly/vJjnza0> (Дата звернення : 29.05.2022).
3. Клименко Ж. Теорія і технологія вивчення перекладних художніх творів у старших класах: монографія. Київ : НПУ імені М. Драгоманова, 2006. 340 с.
4. Кудінська О. Кіноекранізація як засіб активізації читацького інтересу учнів на уроках української літератури. *Таврійський вісник освіти*. 2017. № 2. С. 217-223. URL: <https://cutt.ly/wJjEtVz> (Дата звернення : 29.05.2022).

Близнюк Мар'яна – здобувач ступеня вищої освіти бакалавра факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Наукові інтереси: читацька культура школярів і шляхи її формування на уроках української літератури.

Науковий керівник – старший викладач Пойда О.А.

Яна Боженко

МЕТОД ВІЗУАЛІЗАЦІЇ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ У 6 КЛАСІ

Кожен літературний твір потребує індивідуального підходу до його вивчення для кращого засвоєння учнями та досягнення найвищого освітнього